

Overzicht workshop

9u00: Onthaal en introductie

9u05: Goodies

9u30: Bloemen en planten

9u45: Brandblusapparaten

10u00: Koffiemachines

10u15: Waterfonteinen

10u30: Verven

10u45: EMAS en ISO 14001

11u00: Brusselse reglementering inzake aankoop van single use plastics

11u15: Einde

Goodies

Overzicht presentatie

1. Behoefteteanalyse
2. Het lastenboek schrijven
3. Controle / opvolging
4. Conclusies

Behoefteanalyse

Waarom hebt u goodies nodig?

1. U hebt ze helemaal niet nodig
2. Bedanken van sprekers, werknemers ...
3. Promotie van uw organisatie
4. ...

Welk imago wil u creëren?

Goodies weerspiegelen het imago van uw organisatie.

- Externe communicatie: welkomstpakket, cadeau sprekers ...
- Interne communicatie: geschenken werknemers ...

versus

Welk imago wil u creëren?

Mogelijke imago's

- Groene jongen
- Trendy hipster
- Gedegen organisatie
- Dematerialist
- Sociaal verantwoord
- ...

Welk imago wil u creëren?

Maak een lijst op van **onmisbare** producten voor de goody bag

- Groene jongen: drinkbus, led-zaklamp ...
- Trendy hipster: fietstas, powerbank ...
- Gedegen organisatie: stijlvolle pen, vaas, horloge ...
- Dematerialist: plantenzaadjes, voedselmand, cadeaubon ...
- Sociaal verantwoord: fair trade katoenen t-shirt, koffie ...
- ...

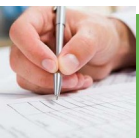
Het lastenboek schrijven

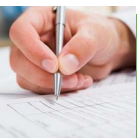
Algemene principes

- 1) Verbied niet-ecologische producten en/of producten die niet bij uw imago passen.
- 2) Vraag naar stalen om de kwaliteit van de goodies te controleren. Hou deze stalen zorgvuldig bij.
- 3) Vermijd producten met korte levensduur: bv. een kartonnen pen

Verbied bepaalde producten

- Plastic wegwerpproducten
- Producten op basis van wegwerpbatterijen waarvoor alternatieven bestaan
- Papierproducten niet gemaakt uit gerecycleerd papier
- Producten met een nutteloze verpakking

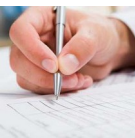
Stimuleer de aankoop van duurzame producten

Per definitie ecologische producten / producten die ecologisch gedrag stimuleren

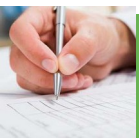
Diensten i.p.v. producten: cadeaubon voor een etentje ...

Duurzame variant van een klassiek product

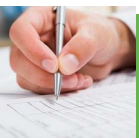
- Ecolabel of fair trade label
- Energiezuinige producten
- Producten uit (lokale) sociale economie
- Gerecycleerde producten

Per definizione ecologiche producten

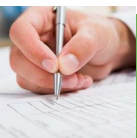
Duurzame diensten i.p.v. producten

Duurzame variant van een klassiek product : labels

- Polo, t-shirt, draagtas, handdoeken, enz.: label GOTS
- Voeding met bio en/of fair trade label
- USB-sticks, potloden ... uit hout: FSC/PEFC label
- Papierwaren/schrijfmateriaal: Blauer Engel, EU Ecolabel, Nordic Swan
- Cosmetica: Natrue, EU Ecolabel, Cosmos, Ecocert ...

69 labels

Cliquez sur un label pour une description détaillée ou choisissez une catégorie dans la colonne de gauche.

AGRICULTURE BIOLOGIQUE

AB est un label français pour l'agriculture biologique

ASC

ASC est un label international pour le poisson durable issu de l'aquaculture

BDIH

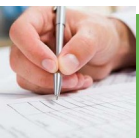
BDIH est un label international pour les cosmétiques biologiques

Duurzame variant van een klassiek product : energiezuinige producten

Energiezuinige producten

- Horloge zonder batterijen
- Opwindbare zaklampen
- Producten op zonne- en windenergie
- LED-lampen
- ...

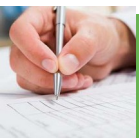

Duurzame variant van een klassiek product : sociale economie

Producten uit sociale economie

- Cadeaumanden voeding
- Draagtassen (Project Stad Brussel)
- Tuinproducten (Ferme Nos Pilifs)
- ...

Meer informatie op www.socialeconomie.be
www.saw-b.be

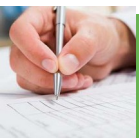

Duurzame variant van een klassiek product : circulaire producten

Producten uit gerecycleerd materiaal

- Paraplu, USB-stick, balpennen, badgehangers ...
- Voeding op basis van overschotten
- Papierwaren
- laptotassen, kledij ... uit PET-flessen
- Composteerbare producten en/of verpakkingen

Verwijs zoveel mogelijk naar labels, normen ...

Zorg voor een goede omschrijving van het product of dienst dat u wenst

Vermijd vage termen zoals milieuvriendelijk, ecologisch ...

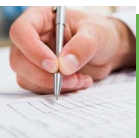
Zoek de fouten

T-shirt met het GOTS-label (of gelijkwaardig)

Natuurlijke zaden voor wilde bloemen

Geschenkmand met ecologische voedingsmiddelen

Balpen uit gerecycleerd materiaal

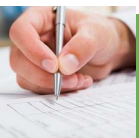
Zoek de fouten

T-shirt met het GOTS label (of gelijkwaardig)

Natuurlijke zaden voor wilde bloemen

Geschenkmand met ecologische voedingsmiddelen

Balpen uit gerecycleerd materiaal

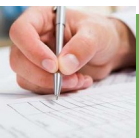

Communicatie

Vraag naar een boodschap op de goodies:

- gemaakt uit 80% gerecycleerd plastic
- uit biologisch katoen
- ...

Vraag steeds jaarlijkse statistieken van het aantal aangekochte producten. Dit helpt de volgende opdracht voor te bereiden.

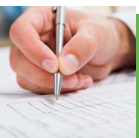

Voorzie opties bij langdurige contracten

Voeg de onderstaande clausule in:

De opdrachtnemer mag jaarlijks voorstellen een reeks nieuwe producten aan de catalogus toe te voegen. Enkel na toelating van de opdrachtgever, kunnen deze producten aan de catalogus worden toegevoegd.

Controle: gunning en uitvoeringsvoorwaarden

Gunningscriteria

1. Prijs

2. Kwaliteit van de producten (vraag stalen op en test de kwaliteit of verwijs naar internationale normen). Werk met een jury om de score toe te kennen.

Levertermijn is GEEN gunningscriterium. Vermeld de gewenste levertijd in het lastenboek.

Controle/opvolging

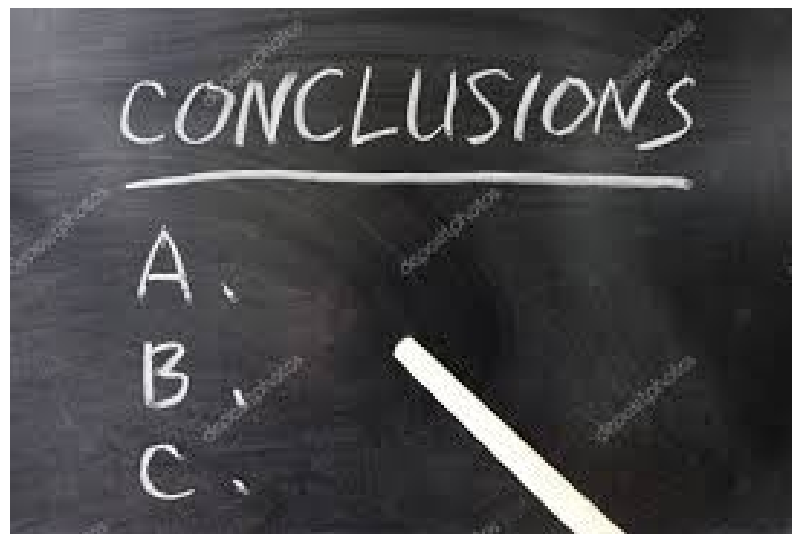
Vraag steeds stalen op en houd deze bij. Bij twijfel: vergelijk de leveringen met de stalen.

Vraag naar certificaten, ecolabels, erkenningen sociale economie voor de aangeleverde producten

Beperk de catalogus tot duurzame producten (nieuwe producten mogen enkel worden toegevoegd na uitdrukkelijke toelating).

Conclusies

Conclusies

Geef duidelijk aan welke producten u niet wenst

Kies producten/diensten die bij uw imago passen

Integreer duurzaamheidscriteria per product

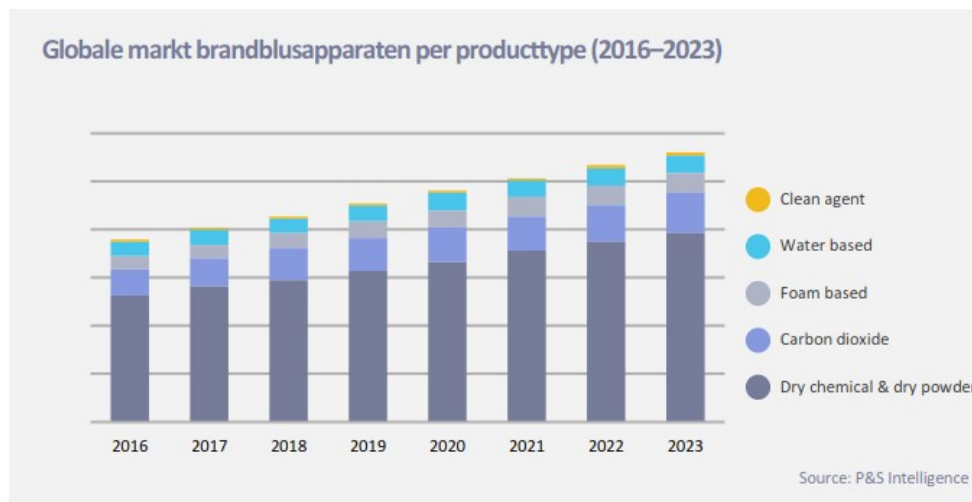
Let erop dat geen enkele niet-duurzame bestelling via de catalogus wordt uitgevoerd.

Brandblusapparaten

Inleiding

Iedereen koopt brandblusapparaten, maar welke varianten bestaan er?

Welk apparaat in welke situatie ?

Overzicht brandblusapparaten per soort brand: A, B, C, D, (E), F

Brand-klasse	Symbool	Brandstof	Kenmerken	Voorbeelden	Blusstof	Niet gebruiken!
A		vaste, niet-smeltende stoffen van gewoonlijk organische oorsprong	gloed en vlammen	papier, hout, textiel, verpakkingsmateriaal	water, CO2, schuim, AB-poeder	BC-poeder
B		vloeistoffen en smeltende vaste stoffen	vlammen	oplosmiddelen, olie, benzine, was, vet, kunststoffen, verf, vernis	schuim, CO2, BC-poeder, ABC-poeder	water
C		gassen	vlammen	aardgas, LPG, butaan, propaan	BC-poeder, ABC-poeder, CO2	water, schuim
D		metalen	gloed	aluminium, natrium, magnesium, kalium, zirkonium, lithium	D-poeder	water, CO2, schuim, ABC-poeder
(E)		brand in of aan onder elektrische spanning staande apparatuur	gloed en vlammen	computers, telefooncentrales, schakelkasten	ABC-poeder, CO2	water
F		zeer hete olieën en vetten >5 liter	vlammen	grote frituurovens	schuim	water, CO2, BC-poeder, ABC-poeder

Meer info en leverancierslijsten: Gids voor duurzame aankopen

GPP (Green Public Procurement)

“Public procurement for a better environment” as “a process whereby public authorities seek to procure goods, services and works with a reduced environmental impact throughout their life cycle when compared to goods, services and works with the same primary function that would otherwise be procured.”...

→ Kies eerst een toestel dat bij uw gebruik past, neem daarna ecologische criteria in overweging.

Mileucriteria

- 1) Ecolabel : Milieukeur
- 2) Hervulbare brandblusapparaten
- 3) Verlengde garantie

Mileukeur

Criteria inzake:

- toxiciteit brandblusmiddelen (geen zware metalen, fluorverbindingen ...)
- hergebruik brandblusmiddelen (min. 80%)
- bijdrage broeikaseffect

Makkelijke keuze... maar welke toestellen zijn er op de markt ?

Mileukeur

Diverse modellen van schuimblussers met milieukeur voor AB branden. Beschikbaar is 2-6-9 liter.

Hervulbare toestellen

Zowel schuim, poeder als CO₂-blussers zijn hervulbaar. Sprayblussers zijn niet hervulbaar.

Vraag naar hervulbare apparaten en vermijd een grote afvalproductie.

Hervullen is noodzakelijk na 5-10 jaar, afhankelijk van het toestel en de leverancier.

Verlengde garantie

Gebruik als gunningscriterium de verlengde garantie op de producten. Hierdoor moeten ze minder snel hervuld en/of vervangen worden.

De garantie is meestal minimaal 5 jaar, maar kan worden uitgebreid tot 10 jaar of zelfs langer.

Probleem

Overheidsopdrachten zijn vaak kortlopende opdrachten in verhouding tot de levensduur van brandblusapparaten.

We moeten ons afvragen of contracten met onderhoud zinvol zijn (in functie van het aantal en het type van de aanwezige brandblusapparaten).

→ mogelijk optie : oude toestellen geleidelijk vervangen door hervulbare toestellen met Milieukeur. Vraag daarom steeds een inventaris van de bestaande toestellen op te maken.

Conclusies

Kies een toestel dat bij uw brandrisico past.

Ga voor producten met een Milieukeur voor bepaalde categorieën. Bij twijfel, gebruik het Milieukeur als gunningscriterium.

Voor de meeste categorieën zijn hervulbare toestellen beschikbaar. Bij twijfel, gebruik dit als gunningscriterium.

Kies een contract (aankoop of onderhoud) in functie van de brandblusapparaten in uw gebouwen.

Koffiemachines

Milieucriteria

- 1) Bezint eer ge begint : koop een toestel op uw maat
- 2) Gecertificeerde ingrediënten
- 3) Energieverbruik

Kies een toestel op uw maat

Hou rekening met de volgende elementen:

- Verbruik
- Type producten: koffie, thee, choco, warm water, capucino, espresso ...
- Type contract: all-inclusive, aankoop, leasing ...

Maak een goede analyse voordat u aankoopt.

Opgelet met nieuwe businessmodellen

Capsules: 250 g koffie: 19,90 €

Koffiebonen: 3,17 €

Prijsverschil per tas koffie: 0,33 €

Gecertificeerde ingrediënten

Er is een groot aanbod aan biologische fair trade koffie, thee, suiker en cacao → vraag naar deze ingrediënten in de technische specificaties.

Angst voor een te hoge prijs → vraag naar een verplichte optie voor bio en fair trade producten

Gecertificeerde ingrediënten

Biologische ingrediënten

Wettelijk verankerd in de Europese wetgeving → gewoon vragen naar biologische koffie

Fair trade en goede arbeidsomstandigheden

Goede arbeidsomstandigheden: ILO-conventies

Fair trade : ILO-conventies + economische garanties-
zoals minimale prijs, voorfinanciering ...

Energieverbruik

Verwijs naar de EMP 3.1b van EVA (European Vending Association) → met deze methodologie kunt u het energieverbruik van koffiemachines inschatten in functie van het verbruik.

Strategie

Gebruik het energieverbruik als gunningscriterium in het lastenboek → hoe lager, hoe meer punten.

Noteer de behaalde scores en zet minimale vereisten in de technische specificaties bij de publicatie van de volgende opdracht.

Energieverbruik

Gunningscriterium

Indieners geven het energieverbruik van de toestellen per liter koffie in hun offerte aan door middel van een testcertificaat van de toestellen, afgeleverd door een onafhankelijk labo, gemeten op basis van het energy measurement protocol 3.1b van EVA (European Vending Association).

De offerte met het laagste energieverbruik krijgt de maximale score. De overige worden berekend met de regel van 3. Offertes zonder geldig certificaat inzake energieverbruik krijgen automatisch nul punten.

Conclusies

Kies een toestel dat bij uw noden past. Kies zeker geen toestel met capsules.

Ga voor biologische fair trade koffie (en andere ingrediënten).

Vergeet het energieverbruik niet!

Waterfonteinen

Milieucriteria

- 1) Bezint eer ge begint: koop een toestel op uw maat.
- 2) Neem begeleidende maatregelen.
- 3) Zoek niet naar milieucriteria, er zijn er geen. Er bestaan geen normen voor energieverbruik en/of gebruikte materialen.

Behoefteanalyse

Hou rekening met de volgende aspecten:

1) Mogelijkheid tot installatie drinkfontein → niet overal is een aansluiting op de waterleiding mogelijk.

→ Alternatieve optie (veel minder ecologisch): grote herbruikbare waterflessen.

Behoefteanalyse

2) More is less: hoe meer opties, hoe groter de milieu-impact.

- Warm water/gekoeld water
- Bruisend water (tenzij gecombineerd met een verbod op bruiswaterverkoop)
- Wegwerpbekers
- Verlichting
- ...

Behoefteanalyse

3) Kies een model aangepast aan uw noden

- Denk na over het aantal en hun locatie
- Grootte van het toestel
- Mogelijkheid tot vullen drinkflessen
- Robuust (bijv. op openbare plekken)
- ...

Begeleidende maatregelen

Voorzie drinkflessen voor uw personeelsleden.

Stop de verkoop van flessenwater (plat en zelfs
bruisend, als u dit via de fontein aanbiedt).

Conclusies

Denk vooral na over het type en het aantal drankfonteinen dat u nodig hebt want er zijn geen milieucriteria om in het lastenboek te zetten.

EMAS en ISO 14001

Wat zijn EMAS, Ecodynamisch label en ISO 14001?

Tools om bedrijfsmanagement duurzamer te maken.

Een paar basisprincipes:

- Wetgeving naleven
- Continue verbetering
- Externe evaluatie

Wat is het grote probleem met EMAS en ISO14001?

Bedrijven mogen zelf hun doelstelling kiezen. Sommige zijn zeer ambitieus, andere veel minder.

Het is niet mogelijk om bedrijven met elkaar te vergelijken op basis van een milieumanagementlabel.

Het is vooral een tool om intern veranderingen te stimuleren.

Wat zegt de wetgeving overheidsopdrachten?

U mag milieumanagementlabels gebruiken in de selectiecriteria maar moet gelijkwaardige labels of bewijsmaterialen toestaan.

Vraag : hoe bewijst u dat iets gelijkwaardig is met een label dat geen minimale standaarden heeft?

Ter herinnering: selectiecriteria dienen alleen om te verifiëren of een indiener bekwaam is een offerte in te dienen. Ze zijn niet van toepassing tijdens de uitvoering van de opdracht.

Conclusies wetgeving

U kan bedrijven uitsluiten van deelname aan een overheidsopdracht als ze geen EMAS of ISO14001 label hebben **EN** u kan bewijzen dat ze niet over een equivalent systeem beschikken.

Dit zegt niets over de uitvoering van de opdracht. Ook kunt u het contract niet verbreken mocht het bedrijf zijn certificatie verliezen.

U loopt hiermee het risico beloftevolle kandidaten toegang tot de opdracht te ontzeggen of hen te ontmoedigen deel te nemen.

Betere oplossing

U beschikt intern over een EMAS of ISO 14001 systeem.

Dan kan u in de technische specificaties de opdrachtnemer verplichten om te rapporteren en te werken volgens de principes vastgelegd in uw EMAS/ISO 14001 certificatie.

Betere oplossing

U wil bedrijven vergelijken op vlak van hun CO₂-uitstoot?

Met de CO₂-prestatieladder kan u bedrijven onderling vergelijken en meer punten toekennen in de gunningscriteria aan een bedrijf dat een betere score behaalt.

Dit systeem werkt reeds goed in Nederland en werd onlangs in België ingevoerd. Van zodra er voldoende bedrijven gecertificeerd zijn, kan u hiermee aan de slag als aankoper.

CO₂-PRESTATIELADDER

Conclusies

Maak geen gebruik van ISO 14001 en EMAS label in uw lastenboek.

Wacht nog enkele maanden of jaren en gebruik dan de CO2-prestatieladder om bedrijven met mekaar te vergelijken en de beste leerlingen een concurrentieel voordeel te bieden.

Wetgeving single use plastics in Brussel

Aankomende wetgeving

Voor wie?

- Plaatselijke besturen
 - de 19 gemeenten
 - de OCMW's
 - de gemeentelijke vzw's
 - de verenigingen hoofdstuk XII
 - de gemeentebedrijven (7 gewone en 4 autonome)
 - de instellingen belast met het beheer van de temporalien van de erediensten
 - de politiezones
 - de Berg van Barmhartigheid
- Gewestelijk parlement
- Gewestregering
- GOB
 - GOB Brussel Fiscaliteit
 - urban.brussels
 - talent.brussels
- Gewestelijke instanties
- Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
- Intercommunales
- CTB

Aankomende wetgeving

Wat?

Verbod op het gebruik van wegwerpverpakkingen voor dranken
(stap 1)

Verbod op het gebruik van wegwerpverpakkingen voor
etenswaren (stap 2)

Verbod op het serveren van ander water dan leidingwater (stap 3)

Aankomende wetgeving

Welke activiteiten?

Opleidingen, workshops, seminars

Kantines, vergaderzalen van de administratie

Gegroepeerde bestellingen van de administratie bij externe cateraars

En wat nu ?

- 1) Voorzie clauses in uw lastenboeken voor deze activiteiten
- 2) Breng uw leveranciers tijdig op de hoogte van de veranderingen zodat ze zich kunnen aanpassen aan de veranderde wetgeving
- 3) Voer controles uit op het respecteren van de nieuwe wetgeving

Clausules

De verkoop of het serveren van flessenwater is verboden tijdens alle activiteiten verbonden aan deze opdracht.

Het gebruik van wegwerpverpakkingen is verboden tijdens de uitvoering van deze opdracht. Onder wegwerpverpakkingen vallen o.a. de volgende producten (niet-exhaustieve lijst): blikjes, drankkartons, plastic flessen, wegwerpglazen voor eenmalig gebruik, wegwerpbekers, ...

De volgende producten vallen niet onder het verbod: herbruikbaar glas, automaten voor voorverpakte frisdranken

Clausules

Het gebruik van wegwerpverpakkingen voor het serveren van voedingswaren is verboden. Hieronder vallen o.a. de volgende producten (niet-exhaustieve lijst): wegwerpborden, -kommen, -schotels en -dienbladen, bestek, servetten.

De volgende producten blijven toegestaan: voorverpakt voedsel in wegwerpverpakkingen (pakje chips, zakje snoep) en voorverpakte specerijen.

Conclusies

Pas nu reeds uw lastenboeken aan door te verwijzen naar de veranderende wetgeving en aan te geven dat in de toekomst opdrachtnemers hieraan zullen moeten voldoen.

Van zodra de teksten gepubliceerd zijn, verwijs naar deze wetgeving.

Voor vragen contacteer ewauters@environnement.brussels